

- [Om LitteraturNu](#)
- [Redaktion & Skribenter](#)
- [Kontakt](#)

Søg Search

- [Anmeldelser »](#)
- [Artikler »](#)
- [Facebook](#)
- [Twitter](#)
- [RSS Feed](#)

Sådan er et jødeliv – Joseph Roth JØDER PÅ VANDRING

Af

[Simon Holm Pedersen](#)

– 26. februar 2016 Arkiveret i: [Anmeldelser](#), [Essays](#), [Historie](#), [Litteratur](#)

Roths bog om østjyderne efter Første Verdenskrig befinder sig på et ubestemt sted mellem rejserapportage, personligt essay og antropologisk studie. Det er et godt sted at være.

Citat

Efter krigen blev de repatrierede, til dels med magt. En socialdemokratisk regeringschef lod dem udvise. For de kristeligt-socialt er de jøder. For de tysk-nationale er de semitter. For socialdemokraterne er de uproduktive elementer. Men de er et arbejdsløst proletariat. En dørsælger er en proletar. Hvis ikke han arbejder med hænderne, så gør han det med fødderne. Hvis ikke han finder et bedre arbejde, så er det ikke hans skyld. Hvorfor disse selvfølgeligheder? Hvem tror på det selvfølgelige?

Da jeg læste den jødiske forfatter og journalist Joseph Roths JØDER PÅ VANDRING, kom jeg til at tænke på de chassidiske kvarterer i New York. De er beboet af ortodokse jøder, der forsøger at holde den moderne verden stangen ved bl.a. at udforme alternative kosherudgaver af internettet. Deres forbillede er det østeuropæiske landsbyliv, deres forfædre levede. Et liv, der for længst er forsvundet. På samme måde er JØDER PÅ VANDRING en reportage fra en verden, der ikke er mere.

JØDER PÅ VANDRING handler om jødespørgsmålet, som det blev kaldt da Roth skrev bogen i 1927. Hvem er jøderne, og hvad skal Europa stille op med dem? Det er især østjyderne, Roth beskæftiger sig med. De immigrerer til vesten på flugt fra krig, forfølgelse og fattigdom. Roth understreger dog, at lige så fremmede, de kan virke – lige så dannede er de af vesteuropæisk kulturarv: litteraturen, filosofien m.v. De er netop ikke helt fremmede, og det er måske det, der gør dem så foruroligende.

Et af de smukkeste steder i bogen er hans beskrivelse af torahfesten i en landsby i øst. – Chassiderne greb hinandens hænder, dansede i rundkreds, opløste derpå kredsen og klappede i hænderne, kastede i takt med deres hoveder til højre og venstre, greb torahrullerne og svingede dem, ligesom de ville have gjort det, hvis det havde været unge kvinder, de dansede med. De trykkede dem mod brystet, kyssede dem og græd af glæde. Der var en erotisk lyst i dansen.

Her ses romanforfatteren Roth tydeligt, og i det hele taget er det slående, at JØDER PÅ VANDRING gør, hvad der passer den. Roth slår over i personlig rejseberetning, hvis det er det der kræves eller laver en opgørelse i tal over jøder i Sovjetrusland, hvis det er det der bedst får hans pointe frem. Bogen kan i hele taget virke sammenstykket, men den holdes sammen af sit klare ærinde. Forfatteren er optaget af både at redegøre for og give en kritik af tingenes tilstand. Det ses også i hans hudfletning af immigrationsmyndighederne:

– Man sender ham altså tilbage, en gang, to gange, tre gange. Indtil jøden mærker, at der ikke er anden mulighed end at opgive falske data, der ser ud som rigtige. At stå ved et navn, som måske ikke er hans eget, men som dog er et forståeligt, troværdigt navn.

Roth er skarp i mælet, og heller ikke jøderne går fri, når han understreger deres svigtende sammenhold og selvfølgelighed. Der er desuden en dyb åre af antinationalistisk civilisationskritik i Roths beretning. Det står især frem i forordet til

TRUSTPILOT
★★★★★

"Ingen slinger i valse, hurtigt og nemt med NemID underskrift..."

Tonny

ANSØG HER

LÅNLET

Fakta

- Forfatter: Joseph Roth
- Titel: JØDER PÅ VANDRING
- Originaltitel: JUDEN AUF WANDERSCHAFT
- Oversat af: Judyta Preis og Jørgen Herman Monrad
- Sider: 129
- Pris: 119,-
- Forlag: Forlaget Virkelig
- ISBN: 9788799836765

Køb bogen hos [SAXO.com](#)

Tidligere udgivelser

- [RADETZKYMARCH \(2011\)](#)
- [JOB \(2010\)](#)

Billeder

den nye udgave fra 1937, hvor Roth rasende spørger, om man ikke har et ansvar for, hvad der sker i ens nabos hus. På den måde er JØDER PÅ VANDRING en anklage mod den passivitet og modvilje jøderne i mellemkrigsårene blev mødt med.

Det er umuligt at læse JØDER PÅ VANDRING uden at tænke på nutidens folkestrømme. Dengang som nu er det ikke kun flygtningene, der er afmægtige. Det er dem, der modtager dem, også. Det er svært at se nogen løsning på problemerne. Roths blik – en nuancerende og malende kritik – er måske en måde at se klarere på. Det er især dette blik, og hvad det gør ved bogens form, der gør JØDER PÅ VANDRING værd at læse.

Synes godt om 25 personer synes godt om dette. [Opret en profil](#) for at se, hvad dine venner synes godt om.

Nyeste anmeldelser i kategorierne [Essays](#), [Historie](#), [Litteratur](#).

- [Henført af en øreflip uden hul – Mikkel Thykier FANCULO CREPA](#) · 22-12-2015
- [Tunge tanker og tørre tekster – Siri Hustvedt ESSAYS](#) · 15-12-2015
- [Flugten alle og ingen forholder sig til – Klaus Rothstein FLUGTEN TIL EUROPA](#) · 11-12-2015
- [Der er ikke noget, der hedder tilbage – Wolfgang Büscher BERLIN-MOSKVA](#) · 30-09-2015
- [At være en helt – Jørgen Leth MINE HELTE](#) · 06-08-2015

- [Facebook](#)
- [Twitter](#)
- [RSS Feed](#)

Copyright 2015 · LitteraturNu · All Rights Reserved

Læs også

- [Langsom læsning – Robert Musil MANDEN UDEN EGENSKABER](#) · 08-10-2015
- [Dø, og når man er kold, så fryser man ikke mere – Georg Büchner LENZ & WOYZECK](#) · 02-01-2015
- [Fædreland og fortid – Joseph Roth HISTORIEN OM DEN 1002. NAT](#) · 23-12-2014
- [Slimens dagbog – Thomas Bernhard KULDEN. EN ISOLATION](#) · 22-05-2014
- [Med viljen til sandhed og klarhed – Thomas Bernhard ÅNDEDRÆTTET. EN AFGØRELSE](#) · 14-05-2014

Tags: [første verdenskrig](#), [joseph roth](#), [jøderne](#), [østrig](#)

Om Simon Holm Pedersen

Simon er cand.mag. i Litteraturhistorie og går på Forfatterskolen. Han har en forkærlighed for monologer og meget lange sætninger. Når Simon er nedtrykt læser han dystopiske ungdomsromaner, hvis teenagegenvordigheder han heftigt spejler sig i.

Ingen kommentarer

Vær den første til at kommentere på denne artikel!

Skriv et svar

Din e-mailadresse vil ikke blive offentliggjort. Krævede felter er markeret med *

Navn *

E-mail *

Websted

Skriv kommentar

- Ja, I må gerne sende mig nyhedsbrevet